

पर्यावरणपूरक दिवाळी सण साजरा
करण्याच्या अनुषंगाने राज्यात
राबवावयाच्या मोहिमेबाबत प्रसिध्दी माध्यम
आराखडयास प्रशासकीय मान्यता
देण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
पर्यावरण व वातावरणीय बदल विभाग
शासन निर्णय क्रमांक क्र.दिवाजा-२०२५/प्र.क्र.४१/तां.क.२
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग,
मंत्रालय, मुंबई - ४०००३२.
दिनांक : १७ ऑक्टोबर, २०२५.

संदर्भ :-

१. सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई शासन निर्णय क्रमांक : मावज-२०२१/प्र.क्र.१२६/का-३४, दिनांक १३/०८/२०२१.
२. शासन निर्णय क्रमांक मावज २०२१- प्र.क्र /१२६.का३४-, दिनांक १३/०८/२०२१ अन्वये गठित समितीच्या दि.१०/१०/२०२५ रोजी झालेल्या बैठकीचे इतिवृत्त.

प्रस्तावना :-

केंद्र शासनाने 'मिशन लाईफ' ही थीम स्विकारलेली आहे. मिशन लाईफ मध्ये पर्यावरणपूरक जीवनशैलीचा स्विकार करण्यात आला आहे. या अनुषंगाने राज्य शासनाने या वर्षी पर्यावरण पूरक दिवाळी सण)Celebration of Eco Friendly Diwali(साजरा करण्याची मोहिम हाती घेतली आहे .या मोहिमे अंतर्गत हवा प्रदूषण मुक्त आणि धनी प्रदूषण मुक्त दिवाळी साजरी करण्याकडे विशेष लक्ष देण्यात येणार आहे.

सामान्य प्रशासन विभागाच्या दिनांक १३/०८/२०२१ रोजीच्या शासन निर्णयामध्ये विहित केलेल्या कार्यपद्धतीनुसार माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय यांच्याकडील माध्यम आराखडा नियोजन व अंमलबजावणी समितीच्या दिनांक १०/१०/२०२५ रोजी झालेल्या बैठकीमध्ये पर्यावरणपूरक दिवाळी सण साजरा करण्याच्या धोरणाच्या व्यापक प्रसिध्दीसाठी व प्रसारासाठी प्रस्तावित केलेल्या बाबी व कृती आराखडयावर विचारविमर्श होऊन रुपये १४,९८,००,००० इतक्या -/खर्चाचा तयार केलेल्या प्रसिध्दी माध्यम आराखडयास माहिती व जनसंपर्क संचालनालयाने मंजूरी दिली आहे. सदर माध्यम आराखडयास प्रशासकीय मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

१. पर्यावरणपूरक दिवाळी सण साजरा करण्याच्या अनुषंगाने राबवावयाच्या मोहिमेसाठी माध्यम आराखडा नियोजन व अंमलबजावणी समिती, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय यांनी मंजूरी दिलेल्या रुपये १४,९८,००,००० -/(रुपये चौदा कोटी अठूऱ्यान्नव लक्ष फक्त) (जीएसटी सह) इतक्या खर्चाच्या प्रसिध्दी माध्यम आराखडयास प्रशासकीय मान्यता देण्यात येत आहे. (सोबत परिशिष्ट - अ)
२. सदर आराखडयाच्या अनुषंगाने माध्यम आराखडा नियोजन व अंमलबजावणी समितीच्या दिनांक १०/१०/२०२५ रोजीच्या बैठकीच्या इतिवृत्तातील समितीच्या निर्णयातील शिफारशीनुसार कार्यवाही करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
३. सदर प्रयोजनार्थ होणारा खर्च हा महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ, मुंबई यांच्याकडील निधीमधून भागविण्यात यावा, असे महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळास निदेश देण्यात येत आहेत.

४. उक्त नमूद माध्यम आराखडा नियोजन व अंमलबजावणी समितीच्या निर्णयातील शिफारशींच्या अनुषंगाने तसेच सदर आराखड्यातील नमूद बाबींचे काम पूर्ण झाले असल्याची महाराष्ट्र प्रदुषण नियंत्रण मंडळाच्या स्तरावर खातरजमा करून देयक अदा करण्याची कार्यवाही करण्यात यावी.

५. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा सांकेतांक २०२५१०१७१९४०१६०००४ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(डॉ. रोहिणी दि.पाटील)

कक्ष अधिकारी, पर्यावरण आणि वातावरणीय बदल विभाग, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा. राज्यपाल, महाराष्ट्र राज्य यांचे प्रधान सचिव,
२. मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव,
३. उपमुख्यमंत्री (न.वि.वि.) यांचे सचिव,
४. उपमुख्यमंत्री (वित्त व नियोजन) यांचे सचिव,
५. अध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा यांचे सचिव,
६. सभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद यांचे सचिव,
७. उपाध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा यांचे खाजगी सचिव,
८. उप सभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद यांचे खाजगी सचिव,
९. विरोधी पक्ष नेता, महाराष्ट्र विधानसभा,
१०. विरोधी पक्ष नेता, महाराष्ट्र विधानपरिषद,
११. सर्व विधीमंडळ सदस्य
१२. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन
१३. शासनाचे सर्व अपर मुख्य सचिव / प्रधान सचिव / सचिव,
१४. सर्व मंत्री व राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव, मा.मंत्री, पर्यावरण व वातावरणीय बदल यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
१५. सचिव, पर्यावरण व वातावरणीय बदल विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१६. सदस्य सचिव, महाराष्ट्र प्रदुषण नियंत्रण मंडळ. सायन मुंबई-२२
१७. महासंचालक, माहिती व जनसंरप्तक महासंचालनालय, मुंबई.
१८. महालेखापाल १/२ (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र राज्य, मुंबई/नागपूर.
१९. महालेखापाल १/२ (लेखा व पप र क्षा), महाराष्ट्र राज्य, मुंबई/नागपूर.
२०. संचालक लेखा व कोषागारे, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
२१. अधिदान व लेखाधिकारी, मुंबई.
२२. सर्व विभागीय आयुक्त, सर्व जिल्हाधिकारी, सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी,
२३. निवड नस्ती तां.क. २

परिशिष्ट - अ

महिती व जनसंपर्क महासंचालनालय

पर्यावरण विभागाच्या पर्यावरण पूरक दिवाळी सण साजरा करण्यासाठी तसेच इतर पर्यावरण विषयक योजनांच्या व्यापक प्रसिद्धीकरिता प्रस्तावित अंदाजित माथ्यम आराखडा

क्र.	माथ्यम	स्वरूप	तपशील	रक्कम (प्रती नग)	संख्या	एकूण अंदाजित रक्कम	जीएसटी	एकूण अंदाजित रक्कम (सर्व कांगंडित)
१	निर्मिती साहित्य (Production of Creative)	प्रिट	प्रिट आणि इतर बाब्य माध्यमांकरिता जाहिरातीचा मजकूर (Adaptation, Translation, Formating from one media to other media)	१०,०००	०	-	-	-
		टिव्हीसी	TVC - ४५ ते ६० Sec. - As per DAVP rate	५७६,०००	०	-	-	-
		टिक्क्सी विषय सेलिब्रिटी	TVC - ४५ ते ६० Sec. - As per DAVP rate	२,०००,०००	३	६,०००,०००	१,०८०,०००	७,०८०,०००
		जिंगल्स/ स्पॉट	Audio Jingle (४५ ते ६० Sec.)	४५,०००	०	-	-	-
Total A					६,०००,०००	१,०८०,०००	७,०८०,०००	
क्र.	Media	मूळ दर, प्रक्रिया	Details	वारंवारिता	संख्या/ दिवस	एकूण अंदाजित रक्कम	जीएसटी	एकूण अंदाजित रक्कम (सर्व कांगंडित)
इलेक्ट्रॉनिक दुक्कानाव्याप माथ्यम (वृत्तचित्र शाखा)								
१	मराठी वृत्त वाहन्याद्वारे (News Channels) जाहिरात प्रसारण	CBC (DAVP) यादीवरील व दर	४५ ते ६० सेकंद जाहिरातीचे प्रसारण - प्रत्येक बँडमध्ये नमूद दराच्या मर्यादित समसमान जाहिरात प्रसारण	नमूद अंदाजित रकमेच्या मर्यादित	दि. १७ ते २३ ऑक्टोबर, २०२५ (७ दिवस)	३,५००,०००	६३०,०००	४,१३०,०००
बाब्य माध्यमांद्वारे प्रसिद्धी (प्रशंसने शाखा)								
१	बेस्ट बसेसवरुन फुल रॅप्डारे प्रसिद्धी	CBC (DAVP) यादीवरील व दर	As per DAVP - एकाधिकार उपलब्ध असलेल्या संस्थेकडून काम करून घेण्याचे प्रस्तावित As per Availability	नमूद अंदाजित रकमेच्या मर्यादित	दि. १७ ते २३ ऑक्टोबर, २०२५ (७ दिवस)	६,०००,०००	१,०८०,०००	७,०८०,०००
२	विविध महानगरपालिक्या अधिनसत असलेल्या परिवहनाच्या बस स्थानकांवरुन (BQS) योजनांची प्रसिद्धी	CBC (DAVP) यादीवरील व दर	नागपूर महानगरपालिक्याच्या बस स्थानकांवरुन (Lit / Non Lit) As per DAVP - एकाधिकार उपलब्ध असलेल्या संस्थेकडून काम करून घेण्याचे प्रस्तावित As per Availability	नमूद अंदाजित रकमेच्या मर्यादित	दि. १७ ते २३ ऑक्टोबर, २०२५ (७ दिवस)	२,०००,०००	३६०,०००	२,३६०,०००
३	३ D Laser Projection at Mumbai (CST) and Pune Darshan Museum for ७ days	विहित इ-निविदा प्रक्रियेद्वारे	शासन निर्णय दि. २३.११.२०२३ मधील संस्थांच्या सुचीमधील संस्थांमार्फत विहित कार्यपद्धतीचे अवलंब करून प्रसिद्धी करणे शक्य होईल. या माध्यमांच्या संस्थेनी निविदेमध्ये नमूद केलेल्या दराने प्रसिद्धी करण्याचे प्रस्तावित	अंदाजित रकमेच्या मर्यादित	दि. १७ ते २३ ऑक्टोबर, २०२५ (७ दिवस)	३५,०००,०००	६,३००,०००	४१,३००,०००
४	१५ जिल्ह्यांमध्ये कार्यक्रम व्यवस्थापन / रोड शोद्वारे पर्यावरण पोवाड्वारे योजनांची प्रसिद्धी	विहित इ-निविदा प्रक्रियेद्वारे	शासन निर्णय दि. २३.११.२०२३ मधील संस्थांच्या सुचीमधील संस्थांमार्फत विहित कार्यपद्धतीचे अवलंब करून प्रसिद्धी करणे शक्य होईल. या माध्यमांच्या संस्थेनी निविदेमध्ये नमूद केलेल्या दराने प्रसिद्धी करण्याचे प्रस्तावित	अंदाजित रकमेच्या मर्यादित	दि. १७ ते २३ ऑक्टोबर, २०२५ (७ दिवस)	१०,०००,०००	१,८००,०००	११,८००,०००
५	रेलव्हेच्या विविध स्थानकांवरुन एलईडी / एलसीडीद्वारे योजनांची प्रसिद्धी (चवंगंट ते वसई, ताणे, एनटीटी, रेल आदी)	CBC (DAVP) यादीवरील व दर	As per DAVP - एकाधिकार उपलब्ध असलेल्या संस्थेकडून काम करून घेण्याचे प्रस्तावित As per Availability	अंदाजित रकमेच्या मर्यादित	दि. १७ ते २३ ऑक्टोबर, २०२५ (७ दिवस)	१५,०००,०००	१,२६०,०००	१६,२६०,०००
६	MCGM sole rights of Digital Standees	CBC (DAVP) यादीवरील व दर	As per DAVP - एकाधिकार उपलब्ध असलेल्या संस्थेकडून काम करून घेण्याचे प्रस्तावित As per Availability	नमूद अंदाजित रकमेच्या मर्यादित	दि. १७ ते २३ ऑक्टोबर, २०२५ (७ दिवस)	८,०००,०००	१,४४०,०००	९,४४०,०००
७	मुंबई मेट्रो रेल्वे स्टेशन्सवरील एलईडी / एलसीडी / डिस्प्ले बोर्ड्ड्वारे योजनांची प्रसिद्धी	CBC (DAVP) यादीवरील व दर	As per DAVP - एकाधिकार उपलब्ध असलेल्या संस्थेकडून काम करून घेण्याचे प्रस्तावित As per Availability	नमूद अंदाजित रकमेच्या मर्यादित	दि. १७ ते २३ ऑक्टोबर, २०२५ (७ दिवस)	६,५००,०००	१,१७०,०००	७,६७०,०००
समाज माध्यमांद्वारे प्रसिद्धी (समाज माध्यम शाखा)								
१	सोशल मिडीया (Social Media) Paid and Influencer	विहित इ-निविदा प्रक्रियेद्वारे	शासन निर्णय दि. २३.११.२०२३ मधील संस्थांच्या सुचीमधील संस्थांमार्फत विहित कार्यपद्धतीचे अवलंब करून प्रसिद्धी करणे शक्य होईल. या माध्यमांच्या संस्थेनी निविदेमध्ये नमूद केलेल्या दराने प्रसिद्धी करण्याचे प्रस्तावित	नमूद अंदाजित रकमेच्या मर्यादित	६० दिवस	२०,०००,०००	३,६००,०००	२३,६००,०००
२	मराठी भाषेतून Bulk एसएमएस / RCS मंसेज्ड्वारे प्रसिद्धी	विहित इ-निविदा प्रक्रियेद्वारे	शासन निर्णय दि. २३.११.२०२३ मधील संस्थांच्या सुचीमधील संस्थांमार्फत विहित कार्यपद्धतीचे अवलंब करून प्रसिद्धी करणे शक्य होईल. या माध्यमांच्या संस्थेनी निविदेमध्ये नमूद केलेल्या दराने प्रसिद्धी करण्याचे प्रस्तावित	नमूद अंदाजित रकमेच्या मर्यादित	दि. १७ ते २३ ऑक्टोबर, २०२५ (७ दिवस)	१०,०००,०००	१,८००,०००	११,८००,०००
३	क्रॉटस अंप चॅटबॉट्ड्वारे प्रसिद्धी	विहित इ-निविदा प्रक्रियेद्वारे	शासन निर्णय दि. २३.११.२०२३ मधील संस्थांच्या सुचीमधील संस्थांमार्फत विहित कार्यपद्धतीचे अवलंब करून प्रसिद्धी करणे शक्य होईल. या माध्यमांच्या संस्थेनी निविदेमध्ये नमूद केलेल्या दराने प्रसिद्धी करण्याचे प्रस्तावित	नमूद अंदाजित रकमेच्या मर्यादित	दि. १७ ते २३ ऑक्टोबर, २०२५ (७ दिवस)	१०,०००,०००	१,८००,०००	११,८००,०००
Total - B						११६,०००,०००		१३९,४४०,०००
Total - A + B						१२४,०००,०००		१४६,३२०,०००
१	शा.नि.दि. १३.८.२०२१ नुसार रु.५,०० कोटी इतक्या रकमेप्रवाहनाच्या प्रसिद्धी आराखड्यासाठी एकूण खर्चाच्या ४५% (रु. ३० लाख) आणि त्यापेक्षा प्रवाहक वाढीचे रकमसाठी २५% (उंचारित रकमेवर (रु.५ कोटी वजाजात)) प्रमाणे	शासन निर्णय तरतुदीनुसार	महिती व जनसंपर्क महासंचालनालयाला येणारा कायांलयीन उपकरणावरील खर्च, संपष्टअवेर, तात्पुरता भनुष्वलावरील खर्च, संशोधन खर्च, वाहतूक खर्च, इतर किरकोळ खर्च			३,४८०,०००		३,४८०,०००
						१२७,४८०,०००		१४९,६८०,०००